

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 13:

Forespørgsel til udenrigsministeren [om Europarådets aktiviteter på menneskerettighedsområdet].

Af Henning Gjellerod (S), Hanne Severinsen (V), Per Stig Møller (KF), Margrete Auken (SF), Klaus Kjær (DF), Sonja Albrink (CD), Elisabeth Arnold (RV), Søren Søndergaard (EL) og Flemming Kofod-Svendsen (KRF).
(Forespørgslen anmeldt 25/10 2000).

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 14:

Forespørgsel til udenrigsministeren [om situationen i Mellemøsten].

Af Holger K. Nielsen (SF) og Jes Lunde (SF).
(Forespørgslen anmeldt 25/10 2000).

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 15:

Forespørgsel til miljø- og energiministeren [om Nordsøens energiressourcer].

Af Søren Kolstrup (EL) og Frank Aaen (EL).
(Forespørgslen anmeldt 25/10 2000).

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Anden behandling af lovforslag nr. L 11: Forslag til lov om ændring af lov om afgift af vejbenyttelse og lov om vægtafgift af motor køretøjer m.v. (Afgiftsdifferentiering efter EURO-udstødningsnormer).

Af skatteministeren (Ole Stavad).
(Fremsat 3/10 2000. Første behandling 10/10 2000. Betænkning 25/10 2000).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget overgik derefter til tredje behandling.

Afstemning

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Forhandling om redegørelse nr. R 2: Ministeren for nordisk samarbejdes redegørelse om status i det nordiske samarbejde forud for Nordisk Råds session i Reykjavík den 6.-8. november 2000.

(Redegørelsen anmeldt 25/10 2000. Redegørelsen givet 25/10 2000. Meddelelse om forhandling 25/10 2000).

Forhandling

Hanne Andersen (S):

Da mit partis ordfører, fru Dorte Bennedsen, ikke kan være til stede, skal jeg på hendes vegne sige følgende til redegørelsen:

Går man nogle år tilbage i det nordiske samarbejde, var der ganske stor frustration blandt parlamentarikerne i forbindelse med Nordisk Ministerråds arbejde. Man fandt, at Ministerrådet ikke lyttede til de ønsker og prioriteringer,

Nordisk Råd gav udtryk for gennem sine anbefalinger, og at Ministerrådets beslutningsproces var lukket. Det var derfor meget vanskeligt for parlamentarikerne at skaffe sig et ordentligt overblik over samarbejdet.

Netop på den baggrund vil jeg gerne takke ministeren for den redegørelse, vi har til debat her i dag, fordi den meget klart viser, at der fra Ministerrådets side har været lydhørhed over for kritikken.

Også en tak for ministerens oversigt over den danske opfølgning af Rådets anbefalinger. Vi er helt klar over, at der ligger et meget stort arbejde bag oversigten, og vi vil derfor også give udtryk for, at den er ordentlig nyttig for os som redskab til at følge den nationale udmøntning af de nordiske beslutninger.

Som sagt er vi tilfredse med redegørelsen og har derfor ikke mange bemærkninger til den, men nogle områder skal vi dog kommentere.

Rapporten om en ny strategi for samarbejdet med nærområderne er nævnt. Vi ser frem til at drøfte den på sessionen. Den politiske og økonomiske udvikling i Østersøområdet går stærkt i disse år, og derfor er det nødvendigt at se med kritiske øjne på, om den hidtidige indsats også er tilstrækkelig fremover.

Vi finder ligesom rapporten, at det er nødvendigt med en langt mere målrettet og koncentreret indsats i de kommende år og ikke mindst, at der i den sammenhæng sker en langt bedre koordinering af de nordiske landes bilaterale indsats. Man har somme tider en fornemmelse af, at der har været en snert af konkurrence i den bilaterale indsats. En koordinering vil dels kunne fjerne mistanken og vigtigere give et langt bedre udbytte af den samlede indsats.

Redegørelsen har også et afsnit om bekæmpelse af grænsebarrierer i Norden. Man kan godt undre sig over, at der trods mange års bestræbelser stadig opleves så mange problemer, når enkeltpersoner skal have kontakt med bureaukratiet. Men det er formentlig, fordi det kan være meget svært at få beslutninger og regler på dette område til at nå hele vejen ud i den kommunale verden og ind i de enkelte forvaltninger.

Derfor støtter vi forsøgsprojektet om en servicetelefon og ikke mindst ideen om en elektronisk kundskabsbank. Man skal højne kompetence og viden hos myndighederne. Dog med den bemærkning, at det er ikke nok at oprette den, der skal også bruges kræfter på at informere om

dens eksistens, ikke mindst over for kommunerne, for ellers er vi lige vidt.

Også afsnittet om budgettet har vi et par kommentarer til. Også på dette område er samarbejdet mellem Rådet og Ministerrådet blevet meget bedre i de senere år. Budgettet afspejler i høj grad den prioritering, parlamentarikerne har givet udtryk for, og derfor er det også ret få ændringsforslag, Nordisk Råds Præsidium har stillet til budget 2001, ændringer, som i øvrigt er blevet accepteret af Ministerrådet.

På budgettet er der en ny post til strategiske kultursatsninger som en opfølgning af kulturministrenes nye strategi for kultursamarbejdet. Ideen er rigtig, men man kan godt blive lidt bekymret, når man læser budgetkommentarerne, og derfor vil vi gerne meget stærkt understrege, at konkrete beslutninger også inden for denne post bør følge Nordisk Råds prioriteringer, og at kulturministrene må sikre, at Rådet høres, inden beslutningerne træffes.

Et grundlæggende problem har været den rammebudgettering, som har været grundlaget for budgettet, og som i en længere årrække har ført til, at der ved budgetårets slutning har været ganske store udisponerede midler.

Vi har med stor interesse læst den budgetanalyse, som Nordisk Ministerråd har ladet udarbejde, og hvor en af grundtankerne er, at budgettet fremover skal baseres på konkrete forslag til indsatser, projekter, forsøg osv.

Selv om budgetanalysen langtfra er færdigdebatteret, vil vi godt udtrykke ønske om, at dette initiativ snarest realiseres. Efter vores mening vil det medføre, at budgettet i langt højere grad kan bruges som politisk styringsinstrument, og at problemet med de udisponerede midler kan minimeres.

Selv om det ikke er alt i budgetterne, som vi er lige begejstrede for, tror vi på, at det dels gennem debatten i Reykjavík og dels gennem et fornuftigt samarbejde mellem ministrene og Rådet vil lykkes at komme frem til en budgetform, der vil betyde fleksibilitet, effektivisering og frem for alt den gennemsigthed, som er en nødvendig forudsætning for en ordentlig politisk styring af arbejdet.

Lad mig slutte med nogle bemærkninger om vismandsrapporten »Åbent for verdens vinde«.

Den er bestemt interessant læsning, også selv om man må konstatere, at det ikke er alt, som kommer selv fra vise mænd og kvinder, der er guldkorn. Helt grundlæggende er vi enige i, at

det er tid for igen at se på indhold af og form for samarbejdet fremover.

I 1995 foretog vi den sidste større reform af arbejdet. De to største ændringer dengang var, at vi baserede arbejdet på partigrupperne i stedet for på de nationale delegationer, og at vi samlede de mange udvalg til de nuværende tre områder: Norden, nærområderne og Europa.

Udviklingen, ikke mindst i Østersøområdet, er gået overordentlig stærkt i de forløbne fem år, og derfor er der god grund til at stille spørgsmålet, om strukturen og indholdet imødekommer fremtidens problemer. Det er dét spørgsmål, vismandspanelet prøver at give svar på i deres rapport.

For os er det afgørende, at arbejdet også fremover baseres partipolitisk og ikke nationalt. Men det skulle, så vidt jeg kan se, heller ikke være i strid med rapportens forslag.

Vi er også enige i, at den nuværende mere geografisk baserede opdeling af arbejdet næppe længere er hensigtsmæssig, bl.a. set i lyset af EU's kommende udvidelse, og at man derfor må overveje at gå tilbage til en mere temaindrettet udvalgsstruktur.

Også panelets anbefalinger af, hvilke områder man skal fokusere på i det kommende arbejde, finder vi er en seriøs debat værd.

Når disse positive sider af rapporten er nævnt, skal det også siges, at vi finder, at rapporten indeholder en mærkelig disharmoni eller indre modsætning. Det fremgår klart, at de vise mænd og kvinder finder, at det er vigtigt, at samarbejdet fortsætter både i Nordisk Råd og i Ministerrådet. Men følger man på den anden side deres råd, fører det for os at se til opløsning af Nordisk Råd.

Et eksempel: Panelet foreslår, at Rådet fremover skal bestå af medlemmer fra de nationale parlamentsudvalg inden for et givet område. Om dette forslag skyldes, at panelet ikke har tilstrækkelig føling med parlamentarisk arbejde, nationalt og nordisk, eller at de politikere, der har siddet i panelet, alle har siddet i Ministerrådet og ikke på parlamentarikersiden, eller at det måske har en anden årsag, er svært at bedømme, men givet er det, at følges forslaget, vil resultatet være en atomisering af arbejdet, og det overordnede sigte fortabes.

Der er ingen tvivl om, at der er behov for en langt tættere kontakt mellem de nationale fagudvalg og de tilsvarende arbejdsområder i det nordiske arbejde. Det er et problem, der kan fin-

des andre løsninger på end panelets, og som i øvrigt drøftes i flere af partigrupperne i Rådet.

Vi skal ikke med disse bemærkninger lægge op til en diskussion af rapporten nu, den er først lige blevet offentliggjort, og vi skal have den første diskussion af den på sessionen. Men vi finder det rimeligt ved denne lejlighed at gøre opmærksom på, at vi ikke er enige med den i sin helhed.

Den kan et godt stykke af vejen bruges som grundlag for den nødvendige og grundige debat, vi forhåbentlig får i de kommende måneder, og vi synes, at ministeren for nordisk samarbejde alvorligt skal overveje, om det ikke er en idé, som tilfældet var ved reformen i 1995, at nedsætte et fælles udvalg mellem Ministerråd og Nordisk Råd til en dybere drøftelse af de nødvendige reformer.

Jeg skal slutte med at takke ministeren, både for redegørelsen og for et godt samarbejde i det forløbne år.

Svend Erik Hovmand (V):

Hvilken rolle skal det nordiske samarbejde spille i fremtidens Europa og hvordan? Dette centrale tema er på dagsordenen, ikke alene her i Folketinget i dag, men i alle de nordiske lande og ikke mindst i Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd.

Redegørelsen fra den nordiske vismandsgruppe med vores egen Lykke Friis som dansk repræsentant har lagt op til debatten om de nordiske landes indsats både i forhold til EU og EØS og også i forhold til Nordens nærområder, de baltiske lande, Rusland, Østersøregionen og naboerne i de arktiske områder samt Vestnorden.

I stedet for den hidtidige struktur med tre søjler i Nordisk Råd foreslår vismændene en cirkulær struktur, hvor man om konkrete spørgsmål af fælles interesse kan samarbejde på lige fod med repræsentanterne fra nærområderne.

Der er ingen tvivl i mit sind om, at globaliseringen betyder, at de enkelte lande er for små til selv at løse mange af de opgaver, som nationalstaterne hidtil har stået for. Grænseoverskridende samarbejde om miljø, om kriminalitet, om en lang række andre spørgsmål viser os, hvor vigtigt det er.

Eller tag erhvervslivet: Hvad er det, vi har oplevet de senere år? Vi har jo oplevet en grænseoverskridende samarbejdsstruktur udvikle sig på næsten alle områder. I dag er en dansk bank med i et samarbejde med en svensk bank, med

en norsk bank osv. Vi ser det på bryggeriområdet, vi ser det på mejeriområdet, vi ser det på teknologiområdet. På stort set alle områder har vi mere og mere tydeligt denne grænseoverskridende virksomhedsstruktur, og her er de nordiske landes samarbejdskultur og samarbejdsbasis jo af stor betydning.

Udviklingen af EU betyder, at man ikke alene koordinerer sine synspunkter inden for de nordiske lande, men jeg tror også, at vi om få år vil opleve, at vi vil koordinere vores synspunkter ikke alene i de nordiske lande, men også i vores nærområder.

Vi har for ganske nylig set Beneluxlandene stå med et stykke papir med deres syn på, hvad der skal foregå i Nice. De taler med én stemme. Jeg ved ikke, om vi nogen sinde når så langt i det nordisk samarbejde, men vi har dog eksempler på, at vi på nogle områder har trukket på samme hammel og talt med fælles røst.

Jeg tror også, at vi, når taler om den nordiske dimension eksempelvis, vil kunne opleve, at det regionale samarbejde omkring Østersøen vil vise, at der er basis for, at vi taler om ikke med én stemme så i hvert fald i kor i de nordiske lande, de baltiske lande og måske også Polen og andre.

Derfor er der ingen tvivl om, at den udvikling, vi her oplever, er startet, den har taget fart, og nu gælder det bare om at sikre, at det er det nordiske samarbejde, der er udgangspunktet for den videre udvikling.

Jeg synes, at der i denne her rapport er mange spændende ting, og vi skal, som fru Hanne Andersen netop var inde på, vende tilbage til en mere konkret drøftelse af den.

Men jeg ville godt have gjort disse indledende bemærkninger for at understrege, at vi befinder os i en periode i det nordiske samarbejde, hvor vi selvfølgelig for at tilpasse os udviklingen ikke skal have skyklapper på, men sikre os, at det er de nordiske landes fundament, der er basis for de beslutninger og det samarbejde, som omfatter vores region af verden.

Hvis vi ikke gør det, hvis vi ikke selv tager initiativet, så er der andre, der vil gøre det, og så vil beslutningerne blive truffet andre steder, for de vil blive truffet alligevel.

Det nordiske samarbejde har jo noget, som andre internationale fora ikke har, inklusive EU. Det har nemlig en folkelig dimension og en dimension, som betyder samarbejde mellem parlamentarikere i et omfang, som vi ikke kender det i andre internationale fora; en folkelig dimension, som kommer til udtryk i det fremra-

gende skrift, som Foreningen Norden har udarbejdet i forbindelse med vismandsrapporten og diskussionen om Nordens placering i fremtidens Europa.

Det er et fantastisk godt eksempel på den folkelige dimension, som er et særkende i vores samarbejde, og som vi absolut ikke skal underkende.

Jeg synes, at det, vi oplever nu, er, at vi på en række områder ser behovet for et samarbejde.

Lad mig tage en helt konkret sag som IT-området, hvor vi jo nu oplever, at der et behov for, at de nordiske lande i fællesskab gennemfører lovgivninger med fuld liberalisering, privatisering måske også, af hele telesektoren og dermed en styrket forskning; et samarbejde over grænserne for de virksomheder, som i dag tilsammen har gjort sig gældende i den internationale udvikling.

Det, der er sket, er jo, at vi både på IT-området, på medicinområdet, på bioteknologiområdet har etableret et nordisk samarbejde, som er grænseoverskridende, og som har givet genlyd rundt omkring i verden.

Det bærer Ministerrådets arbejde også i nogen grad præg af. Der er virkelig sat penge af og ofret opmærksomhed på den udvikling, som jeg her har tilkendegivet. Det fremgår af ministerens redegørelse i dag, at der specielt på IT-området er sat et konkret beløb af – jeg tror, det er 1 mio. kr. – på forskningsområdet, men at der i det hele taget gøres meget for, at man også på den erhvervs-mæssige side fremmer en udvikling for samarbejde de nordiske lande imellem. Det vil vi gerne tage hatten af for.

Jeg vil også gerne sige, at der på en række andre områder i ministerens redegørelse er nogle gode svingninger. Jeg tænker eksempelvis på den beskrivelse af det kulturelle og det folkelige samarbejde, som fremhæves i redegørelsen.

Jeg synes også, der er nogle gode resultater at pege på. Altså fremstødet med vikingerne i USA er jo en perle simpelt hen, hvor vi har vist, at vi i samarbejde er i stand til at kunne sætte de nordiske lande på dagsordenen i den amerikanske diskussion.

Jeg skal i øvrigt ikke beskæftige mig voldsomt meget yderligere med redegørelsen. Jeg synes som sagt, at der er mange positive ting i den. Jeg vil bare håbe på og bede til, at man i den fremtidige diskussion omkring vores struktur lægger lidt mere vægt på det parlamentariske.

Jeg vil gerne sige det ligeud til ministeren, at jeg synes, der er et demokratisk underskud, både når det drejer sig om budgetredegørelsen, og især når det drejer sig om spørgsmålet om vismandsrapporten. Nu kan man sige, at det er to helt forskellige ting, og at ministeren slet ikke har ansvaret for den sidste. Der er ikke kommet nogen indstilling fra ministeren på det område endnu. Men når den indstilling skal laves, så beder jeg til, at ministeren tænker på sin egen tid som almindelig parlamentariker her i huset.

Jeg synes, der er meget fornuft i at sikre et bedre samarbejde mellem parlamentarikere i fagudvalgene i de nordiske lande. Coripir kalder vi det inden for EU-samarbejdet. Det kunne man godt finde nogle modeller på. Jeg er ikke sikker på, at det er den rigtigste, man har lavet her. Men det må selvfølgelig ikke føre til, at det bliver det eneste.

Vi kan jo ikke alene have en situation, hvor vi fjerner de tre søjler og Nordisk Råd og så erstatter det med det såkaldte cirkelsamarbejde. Den går ikke. Der skal jo også være en parlamentarisk baggrund for at træffe de beslutninger. De parlamentarikere må jo have et mandat til at kunne træffe de beslutninger, og den beslutning skal jo træffes i et forum, som har en parlamentarisk baggrund for at gøre det.

Derfor er der et missing link i den konstruktion, man har bygget op, og derfor glæder jeg mig meget til den diskussion, og jeg er helt tryk ved, at ministeren i hvert fald har mange års erfaring inden for dette felt. Og jeg vil også gerne opfordre til, at man nedsætter et fælles udvalg, som man gjorde det sidste gang, mellem ministre og parlamentarikere for at løse denne opgave.

Og så til allersidst en enkelt lille bemærkning, nemlig en kompliment for den liste over rekommandationer, som vi har fået. Jeg vil gerne sige, så det ikke kan misforstås, at vi i den danske delegation lægger meget vægt på det, og vi er taknemlige for, at ministeren over for embedsmændene også påskønner det materiale, som her er blevet udarbejdet.

Kaj Ikast (KF):

Jeg vil gerne tage tråden op, for netop det materiale, vi har fået til møderne i Island, har været fabelagtig godt. Det vil jeg gerne sige med det samme; det er en fornøjelse at arbejde med.

Men jeg kan jo også tage dele af rapporten her, som er lidt anderledes, end vi plejer at se. Det er, som om ministerens indre jeg er kommet

lidt mere frem. Det er ikke, fordi jeg vil sammenligne ministeren med Leif Eriksson, men det var et godt initiativ. Det åbnede vinduerne mange steder, som vi nok trænger til i det nordiske arbejde, så man kunne få at se ude i verden, hvad der egentlig eksisterer.

Det er nok det, vi trænger til. Lidt mere åbenhed, således at alle andre mærker det. Og disse mærkedage, vi har haft i år, de to store, har virkelig åbnet vinduerne ud til den store verden, så man begynder at forstå lidt mere af det nordiske samarbejde og det nordiske parlamentariske samarbejde også.

Så vil jeg gerne sige, at vi er nået meget langt. Det følte jeg her for en lille måneds tid siden, da vi sad i Dumaen i Moskva med Nordisk Råds Præsidium, og når jeg sådan sidder og læser ministerens rapport her, så siger jeg: Jamen det er jo egentlig logik. Nu har vi i så mange år investeret helt op til 20 pct. af budgettet på nærområderne, og det må da begynde at give pote på et tidspunkt.

Jeg følte virkelig, da vi sad og talte med Dumaen, med Det Udenrigspolitiske Nævns folk, at de forstod det demokratiske islæt, der er i Norden, og det samarbejde, vi ønsker med nærområdet, har fået en helt anden dimension – en anden dimension, end vi nok også kunne drømme om og betydelig mere vidtgående, end vi kunne drømme om.

At det så var sammenfaldende med udviklingen i Jugoslavien gjorde det ikke mindre spændende, men også den åbenhed, som man fra Dumaens side viste Nordisk Råds Præsidium, viste, at man havde tillid til det nordiske parlamentariske system.

Det er jo noget, som tager mange år at bygge op. Og dermed mener jeg, at vi både med det åbne vindue udadtil med de to store arrangementer, som er beskrevet, og også med det seje lange træk med naboerne og nærområderne, er nået langt.

Det har jo været kritiske situationer omkring Barentshavet i den periode, men man har konstant kunne holde en sober tone mellem Sovjetunionen og de nordiske lande, og man har fået den hjælp, der også blev udtrykt tak for fra Dumaen i Moskva, fra de norske folk, der ledede og var med i indsatsen i Barentshavet.

Den dejlige åbenhed, man kan tale med, er ikke en naturlighed mellem parlamentarikere, der i så mange år har været på kant med hinanden. Det kræver lang tids arbejde, og jeg tror ikke på, at der er andre organisationer, der kan

åbne dørene og vinduerne til nærområderne, sådan som Nordisk Råd kan, og derefter trække de andre med ind.

Der skal lyde en stor tak til ministeren for nedsættelse af vismandsgruppen. Det er ikke det eneste rigtige, det ved vi jo godt, og vi parlamentarikere kan ikke bruge det alt sammen, men det giver en debat og et debatforum, som giver politikerne en vis inspiration. Og derfra må vi fortsætte, hvordan vi skal klare det nordiske samarbejde og udvidelsen af det nordiske samarbejde i det kommende år.

Jeg føler, at den periode, hvor Danmark har haft formandskabet – siden den 1. januar – har været en god periode, som virkelig har været med til at skabe ændringerne, ikke alene i Nordisk Råd, men også i den nordiske dimension overfor Østersørådet, overfor Barentsrådet, overfor Arktisk Råd. Det er, som om der er kommet mere gang også i Arktisk Råd og på en helt anden måde, end vi har kendt tidligere. Det er den åbenhed og den der fortrolighed, der er kommet mellem Nordisk Råd og nærområderne. Det er mange års konstant arbejde, der begynder at give resultater. Det vil vi så diskutere videre i Island i næste uge.

Men rapporten skal ministeren have ros for og ministeren skal have ros for de initiativer, der er sat i gang, så vi har et debatoplæg, der virkelig vil noget. Så kan vi kassere det, men det sætter tanker i gang.

Kristen Touborg (SF):

Først vil jeg gerne takke ministeren for den omfattende redegørelse for det nordiske samarbejde, herunder det danske formandskabs arbejde. Selv om vi på sessionen i Reykjavík skal diskutere vismandspanelet's rapport om fremtiden for det nordiske samarbejde, så skal jeg da ikke undlade at komme ind på nogle af rapportens konklusioner og forslag.

Helt generelt vil jeg sige, at de fleste af de forslag, som fremføres i vismandsrapporten, er meget interessante, og nogle af dem er helt nødvendige at gennemføre.

Der er ingen tvivl om, at der fortsat er behov for det nordiske samarbejde, men det er efter SF's opfattelse nødvendigt at arbejde for en større forankring i de nationale parlamenter og i de politiske partier i Norden. Hvis denne forankring ikke findes, ja, så vil interessen for det nordiske samarbejde blandt politikere, medier og befolkningen fortsat være af minimalt omfang.

I SF mener vi, at nærområderne også fremover skal have høj prioritet i det nordiske samarbejde. Østersøsamrådet, Barentssamarbejdet og det arktiske samarbejde bliver fremover endnu vigtigere og mere interessant politisk. Her kunne vi godt tænke os, at det traditionelle nordiske samarbejde blev udvidet og blev gjort mere fleksibelt.

Vi er positive over for vismandsrapportens forslag om et samarbejde i cirkler, så det dermed bliver muligt, at forskellige nærområder, både i øst og vest, syd og nord, kan deltage, når der er behov for det. Derimod mener vi ikke, at det ville være klogt at optage nye medlemmer i Nordisk Råd, som det har været foreslået – jeg tror, det er af den konservative gruppe. Et mere fleksibelt samarbejds mønster vil derimod føre til et bedre resultat for alle parter.

SF deler vismandspanelet's konklusion om, at det nordiske samarbejdes fremtid i vidt omfang ligger internationalt, og at indsatsen skal koncentrerer på områder som f.eks. miljø- og sikkerhedspolitik.

På miljøområdet har det danske formandskab allerede taget initiativ til en fællesnordisk indsats i internationale forhandlinger, hvilket det kommende formandskab forhåbentligt vil fortsætte med.

Sikkerhedspolitik står Europa over for en række udfordringer i de kommende år, og SF finder det vigtigt, at de nordiske lande aktivt bidrager til et mere fredeligt Europa.

Det skal ikke ske gennem en sikkerhedspolitik, som er baseret på trusselsbilleder, oprustning og en ensidig tro på militære løsninger. Nej, tværtimod skal de sikkerhedspolitiske problemer i Europa i høj grad løses ved hjælp af en langsigtet europæisk civil sikkerhedspolitik. De nordiske lande har selv gode erfaringer med et velfungerende demokrati som grundlag for fred og velfærd og må derfor stå sammen i internationale sammenhænge og arbejde for, at de civile midler tages i anvendelse i krigs- og konflikt-situationer.

I SF er vi også optaget af andre temaer i det nordiske samarbejde. Vi er tilfredse med, at der i den senere tid er blevet lagt endnu mere vægt på temaet handel med kvinder i Norden, og vi ser frem til, at handlingsplanen for bekæmpelse af handel med kvinder fra Baltikum til Norden vil blive fulgt op med konkrete initiativer.

Og i forhold til energisamarbejdet om Østersøen er vi glade for, at det er lykkedes det danske formandskab at sætte handling bag de poli-

tiske erklæringer om støtte til energisamarbejdet. Vi håber, at det vil blive fulgt op af endnu flere konkrete initiativer.

SF deler den store bekymring over det stigende fremmedhad, som opleves i Norden og i resten af Europa. Bekæmpelse af fremmedfjendtlighed må efter vores opfattelse have høj prioritet i det nordiske samarbejde. Derfor håber vi, at de initiativer, der er sat i værk i nordisk regi, kan bidrage til større tolerance og mindre fremmedhad.

I forhold til EU-samarbejdet bør de nordiske lande i højere grad have en tættere koordinering og diskussioner af de initiativer, der kommer fra EU. På mange områder har de nordiske lande sammenfaldende interesser, hvor det vil være hensigtsmæssigt at alliere sig med hinanden. Det gælder f.eks. på områder som miljø-, energi- og forbrugerpolitik. Erfaringerne viser jo, at det er nemmere at påvirke beslutningsprocessen i EU, hvis vi står sammen med de øvrige lande i Norden.

Norden bør tidligere diskutere nye initiativer, som kommer fra EU-maskineriet. Ligeledes bør de nordiske lande i det mindste være bevidste om, hvordan de hver især har tænkt sig at implementere EF-direktiver i lovgivningen, så man i hvert fald ikke ved en misforståelse kommer til at vælge helt forskellige løsninger. Samtidig finder vi, at det er vigtigt, at de forskelligheder, som i dag findes i Norden, fortsat skal bestå.

Den nordiske identitet kommer ikke af regler og lovgivning, men findes på et helt andet plan. Den europæiske identitet forsøger man at opnå gennem harmoniseringer og forandringerne, som kommer oppefra. Det har aldrig været det nordiske samarbejdes udgangspunkt, som i stedet er helt afhængigt af folkelig støtte. Og selv om det nordiske samarbejde i dag ikke fungerer, som det skal, findes den folkelige forankring stadig, og de almindelige nordboeres samarbejde på alle niveauer fungerer stadig væk udmærket.

Aase D. Madsen (DF):

Dansk Folkeparti vil også gerne takke ministeren for redegørelsen, som i sagens natur beskæftiger sig meget med et tilbageblik på det år, hvor Danmark har haft formandskabet i Nordisk Ministerråd.

Jeg har set lidt på opfølgningen af de såkaldte rekommandationer, som blev vedtaget på Nordisk Råds session i Stockholm i 1999.

Jeg har meget svært ved at se, at f.eks. et styrket samarbejde om mobning vil kunne gavne de nationale bestræbelser i de nordiske lande i forbindelse med at mindske mobning og vold blandt unge. Men jeg ser også, at Europa-Kommissionen arbejder på at udforme en ungdomspolitik, som skal inddrages i det nordiske ungdomsarbejde. Så det skal der nok komme en masse møder og fine pjecer ud af og samtidig en EU-harmoniseret ungdomspolitik – ad åre.

Dansk Folkeparti havde meget hellere set, at de nordiske lande helt konkret kunne blive enige om f.eks. at nedsætte den kriminelle lavalder. De utrolig mange voldelige andengenerationsindvandrere tegner sig desværre for en sørgelig statistisk rekord i forhold til de danske ungdomsbander med hensyn til ungdomskriminalitet og vold.

Vi skal have en mulighed for at gribe meget kraftigt ind, da den kriminelle løbebane starter tidligere og tidligere.

I debatten om nedsættelse af den kriminelle lavalder i Danmark henviser politikerne her i Danmark ofte til, at vi skal følge de andre nordiske lande på dette område, men det er måske bare en afværgedagsorden, hvor henvisningen til de andre lande måske bruges til at undgå at gøre noget effektivt her i Danmark.

I ministerens redegørelse indgår i øvrigt punktet: Bekæmpelse af fremmedfjendtlighed i Norden. Hvad lægger ministeren egentlig i ordet fremmedfjendtlighed, når der lige ses bort fra de dybt asociale og fuldstændig vanvittige nynazisters fremfærd?

Det bør i øvrigt pålægges den ekspertgruppe, som de nordiske justitsministre har nedsat til bekæmpelse af racistisk og nazistisk motiveret kriminalitet, at sætte fokus på det stadigt stigende antal af racistisk motiverede voldtægter, som ganske unge danske piger udsættes for, ligesom muslimernes racistisk motiverede trusler mod de danske jøder også må analyseres og vurderes.

I noget af det materiale, vi har fået tilsendt, faldt jeg over en artikel med overskriften: »I Norden leder man forgæves efter Norden«. Det er måske sat lidt hårdt op, men Dansk Folkeparti frygter, at Nordisk Råd er ved at udvikle sig til en slags blindtarm eller et vedhæng til Den Europæiske Union, hvor de nordiske lande skal til at tale med én stemme.

Det er store perspektiver, der åbner sig her, specielt sammenlignet med, at man på nordisk plan ikke kan få toget til Malmø til at køre ret-

tidigt: at lære hinandens sprog og samarbejde på mange andre områder, hvor man på nordisk plan så at sige kunne komme hinanden ved i øjenhøjde og måske lidt mindre på de bonede gulve. Prøv f.eks. at gå ud på gaden og spørg folk, om de ved, hvad Nordisk Råd foretager sig. Det aner de simpelt hen ikke et kuk om.

Dansk Folkeparti mener, at der må sadles om, hvis det nordiske samarbejde meningsfyldt skal kunne overleve, og det ønsker Dansk Folkeparti at det skal.

Det er som bekendt Nordisk Ministerråd, der overordnet blander kortene og sætter trumf på. Men ikke mindst efter den danske euroafstemning må de danske ministre da indse, at de ikke repræsenterer flertallet i den danske befolkning i deres nordiske EU-integrationsbestrebelse. Den klare melding håber jeg at ministeren tager med til de kommende ministerrådsmøder i forbindelse med Nordisk Råds kommende session.

Euroskeptikken breder sig jo som bekendt også i de andre nordiske lande, måske lige bortset fra Finland. Så mon ikke Nordisk Råd skal holde op med at læne sig tættere og tættere op ad Den Europæiske Union og i stedet for koncentrere alle kræfterne på det helt basale, nemlig de jordnære relationer mellem de nordiske lande. Ellers frygter Dansk Folkeparti, at Nordisk Råd vil fare vild i EU's mange og lange korridorer og dermed begå kollektivt selvmord som følge af, at Nordisk Råd fjerner sig mere og mere fra de nordiske borgere, som de er valgt til at repræsentere.

Set på den baggrund bliver den kommende session i Reykjavík utrolig spændende, for dér skal vismandsrapporten »Norden 2000 – Öppet för världens vindar« debatteres og dermed også debatten – jeg oversætter til dansk nu – om, hvorvidt verdens EU-vinde skal blæse så kraftigt, at de er medvirkende til at kuldsejle den nordiske skude.

Vibeke Peschardt (RV):

Nu skal jeg jo ikke bruge mit indlæg her til at gå i rette med fru Aase D. Madsen, for hun har jo lov til at mene nøjagtig, hvad hun vil. Men jeg kunne i virkeligheden have lyst til at starte med bare at slå fast, at jeg overhovedet ikke er enig i hendes synspunkter, og hun burde have haft en stribe korte bemærkninger til det her. Men det vil jeg spare både hende og salen for.

Det her handler om en af de mest – synes jeg – fyldige redegørelser, vi har fået fra samarbejdsministeren i mange år. Den er, som det

også er blevet sagt før, et tilbageblik på år 2000 over, hvad det danske formandskab for de nordiske ministerråd, altså de forskellige ministerråd, der sidder på forskellige områder, har udvirket i det år, der er gået, og hvordan Nordisk Råd – altså de 87 parlamentarikere fra hver deres politiske platform i rådet – har forsøgt at påvirke og udvikle politik på nordisk plan inden for de forskellige søjler: Norden, nærområderne og EU.

Man kunne i virkeligheden lige så godt stille spørgsmålet med udgangspunkt i redegørelsen: Hvordan går det egentlig med det nordiske samarbejde? Og efter min opfattelse – og jeg har nu snart siddet der i 6 år – går det faktisk godt. Det går rigtig godt, og det synes jeg alle de rapporter, vi har fået tilsendt i årets løb, viser.

Der foregår en masse i Nordisk Råd, som parlamentarikerne aldrig ser. Det foregår på embedsmandsplan. Det foregår decentralt i staterne. Det kan man jo se, hvis man kigger ned over budgetterne. Og det, at vi har et fælles værdigrundlag i de nordiske lande, gør jo, at det i virkeligheden let glider ind i hverdagen, uden at nogen egentlig får øje på, hvad der foregår. Man kan ikke alene bedømme Nordisk Råd ud fra, hvad der foregår i den parlamentariske forsamling, og det er jo selvfølgelig ofte det, parlamentarikere gør.

Jeg tror, det var Anker Jørgensen, der sagde det en gang – nu har jeg jo selvfølgelig nok ikke fået det papir med herop, det var jo kedeligt – men han sagde et eller andet om, at det nordiske samarbejde var usynligt på en eller anden måde; at der ikke er nogen problemer i det, og derfor er der ikke nogen, der rigtig interesserer sig for det.

Og når vi kigger på den pressedækning, man får på, hvad der foregår i Nordisk Råd, må man jo også sige, at det er ganske lidt. Men jeg er overbevist om – jeg kender det f.eks. fra miljøområdet – at ganske stille arbejder de nordiske ministre på forskellige punkter sammen, og det er til nytte for alle borgere i de lande.

Så vil jeg kommentere to af de mange rapporter, vi har fået, og som dette formandskab har lavet. Den ene er budgetanalysen, den, der hedder »Budget 2000«, og den anden er vismandsrapporten.

Der står her foran i budgetanalysen tolv punkter, og jeg vil sådan set tage dem næsten ét for ét, for jeg er næsten enig i dem alle sammen. Men indledningsvis vil jeg sige, at da rapporten blev præsenteret i Stockholm her en gang i for-

året, var der blandt parlamentarikerne – og det skal ikke skjules – en vis frygt for, at de forslag her ville føre til en øget centralisering, en øget magt til ikke bare ministerrådene, men også til ministerrådets sekretariat.

For meningen med det er jo, at det – som der står – skal gøres mere smidigt, og det skal gøres mere gennemskueligt, og jeg vil sige, hvis jeg skal kommentere nogle af tingene, at sådan noget som at lave mere gennemskuelighed i budgetterne er jo til gavn for alle.

Det første, man foreslår, er, at budgetproceduren omlægges, og det er jeg sådan set enig i; det kunne man godt gøre, det kunne være nemmere for folk at gå til de her ting. Og det er jo den parlamentariske forsamling, der er med til at prioritere. Hvis det redskab blev forbedret efter de her regler, ville jeg synes, det var udmærket.

Der er dog ét punkt; selv om det måske er små penge over mange år, er der altså et forslag til næstsidst i punkt 11, hvor der står, at landenes indbetalinger skal nedsættes svarende til 100 mio. kr.

I øjeblikket er det samlede budget på 751 mio. kr., og nu får man så lov til at bruge 10 mio. kr. mere i år. Men medmindre det her bliver kompenseret af, at landene på fællesnordisk basis bliver ved med at opretholde de aktiviteter – og det kan jo være, at det er det, der er meningen – så tror jeg, det ville være til skade, om man gjorde det.

Det sidste, jeg vil kommentere, er vismandsrapporten. Det kan man jo næsten ikke lade være med alene på grund af titlen på den, »Åbent for verdens vinde«. Det er lang tid siden, jeg har set så smuk en titel på en rapport, jeg tror sådan set aldrig, jeg har set det før, og indholdet af den er jo ikke mindre spændende.

Selvfølgelig er man som parlamentariker noget bekymret for, om det her kan betyde, at Nordisk Råd, altså den parlamentariske forsamling, skal nedlægges og erstattes med f.eks. Miljøudvalget i Folketinget og de andre lande.

Det vil jeg nok tro bliver svært at få gennemført, men ellers synes jeg, at den tankegang, der ligger bag det her, er meget, meget spændende, og den stråler på en eller anden måde af en vision og en begejstring, som man næsten ikke kan lade være at lade sig smitte af.

Bekymringen går altså bare på, om man nu også vil nedlægge parlamentarikerforsamlingen. På den anden side ved jeg jo fra andre sammenhænge, at det jo er den, der også selv kriti-

serer sin egen virksomhed, for det kan være svært for parlamentarikere at forstå, at deres eneste opgave som parlamentarikere er at lave nogle rekommandationer.

Til allerallersidst: Tak for den liste, vi har fået over gennemførelsen af rekommandationer. Jeg er medlem af kontrolkomiteen, og vi har efterlyst den, og vi er meget glade for den.

Jann Sjursen (KRF):

Jeg vil gerne sige tak til ministeren for en grundig og fyldig redegørelse om det nordiske samarbejde, som det især har formet sig under det danske formandskab, hvor ministeren har stået i spidsen. Det er en redegørelse, der vidner om et samarbejde, som er præget af en høj grad af mangfoldighed, og det er og bliver vel det nordiske samarbejdes styrke, men på mange måder også dets svaghed. Når samarbejdet bliver så mangfoldigt, som også redegørelsen giver udtryk for – og meget mere kunne i virkeligheden føjes til – er det jo, at fokuseringen også let glipper.

Kristeligt Folkeparti ser derfor meget gerne, at man i og for sig forsøger i endnu højere grad at fokusere og koncentrere samarbejdet på nogle færre områder, selv om jeg blankt skal erkende, at det er svært med de mange ønsker, som kommer både fra parlamentarisk side og selvfølgelig også fra de enkelte medlemslandes side.

Vi synes især, at det er vigtigt også for at sikre den folkelige forankring af det nordiske samarbejde, at det kulturelle samarbejde, samarbejdet på uddannelsesområdet og på arbejdsmarkedsområdet er og bliver meget fundamentalt for det nordiske samarbejde. Det er her, de almindelige borgere i virkeligheden møder det nordiske samarbejde helt kontant, og derfor er det også vigtigt, at netop disse samarbejdsområder har høj prioritet.

Jeg siger det også, fordi der stadig væk, selv om det er på disse områder, der har været samarbejdet intenst i snart mange år, er barrierer på uddannelsesområdet, på arbejdsmarkedsområdet, i øvrigt også på det skattemæssige område, som somme tider kan få en til at tænke på, om det nu også kan være rigtigt, at vi har samarbejdet i så mange år. Vi ser det ikke mindst i forhold til diskussionen om hele Ørestadsregionen.

Men samarbejdet er jo ikke og skal ikke bare være forankret folkeligt set, det skal også efter Kristeligt Folkepartis opfattelse være forankret parlamentarisk. Det er vigtigt, og jeg tror også,

at det er en af grundene til, at hele nærømrådediskussionen i disse år spiller så stor en betydning netop i det nordiske samarbejde, for det er jo et emne, som optager parlamentarikere meget, hvad enten det er i nordisk sammenhæng, eller det er i andre internationale fora. Netop nærømrådeafsnittet i ministerens redegørelse er derfor også fyldigt, og det glæder Kristeligt Folkeparti.

Jeg tror, det er rigtigt, som også rapporten fra vismandspanelet peger på, at vi skal se det nordiske samarbejde i nok så høj grad i et internationalt perspektiv. Jeg er enig som sagt, men må selvfølgelig også understrege, at det nordiske samarbejde altså tager udgangspunkt i netop det nordiske og de kerneområder, som jeg har været inde på tidligere, ellers giver det sådan set ikke den store mening at vende blikket ud af vinduet.

Men med den klare forudsætning vil jeg også sige, at jeg synes, det er rigtigt set af vismandspanelet netop at pege på det internationale perspektiv, ikke mindst fordi det nordiske samarbejde med de værdier – det, vi har nået inden for samarbejdet – virkelig har noget at byde på internationalt. Jeg tror også i den sammenhæng, at vismandspanelet's forslag om en gennemgribende strukturreform er rigtigt.

Det kan selvfølgelig lyde sådan lige vel rigeligt, da det jo ikke er ret mange år siden, man sidst gennemførte en større sturkturreform, at man så skal til at omstrukturere én gang til. Det kan næsten lyde som en dårlig vits i forhold til alle de omstruktureringer, vi også kender herhjemme fra, f.eks. fra dele af den offentlige sektor, og som jo på mange måder kommer til at hænge folk ud af halsen.

Men ikke desto mindre synes jeg, at det er en rigtig tanke, og at det er værd at arbejde videre med for at vitalisere det nordiske samarbejde; i højere grad at gear det til det internationale perspektiv, som vismandspanelet advokerer for skal være noget af det, der kan være det bærende fremover i det nordiske samarbejde.

Vismandspanelet opfordrer også til, at de nordiske lande i højere grad skal gå fra blot at koordinere de internationale politikområder til at forsøge at tale med én røst internationalt. Det synes vi også fra Kristeligt Folkepartis side er en rigtig tanke, også på trods af at de forskellige nordiske lande har en forskellig tilknytning til EU, som jo også i stadig større grad forsøger at tale med én stemme internationalt.

Det kan selvfølgelig give problemer, men det behøver ikke at være hinandens modsætninger. Og i hvert fald ser vi meget gerne, netop fordi det nordiske samarbejde er båret først og fremmest af et fælles værdigrundlag og nogle samfund, som på mange måder er sammenlignelige, at man prøver det skifte at gå fra en egentlig koordination til i højere grad at forsøge at tale med én røst, rejse debatter internationalt, også som et nordisk kollegium.

Det vil også, tror jeg, i højere fremme den folkelige forankring af netop det nordiske samarbejde, hvis de nordiske landes befolkninger fandt ud af, at det ikke bare er et spørgsmål om at koordinere, men at det også er et spørgsmål om, at vi løfter i flok, giver de nordiske værdier og det nordiske samarbejde også én røst internationalt. Jeg tror faktisk, det sammen med de nære politikområder i forhold til borgerne kan være med til at give befolkningerne et klart indtryk af, hvad det nordiske samarbejde betyder, ikke bare i dagligdagen og hverdagen for den enkelte borger, men også i den praktiske politik.

Med disse bemærkninger vil vi ønske delegationen og også ministeren en god session. Vi synes, at de ting, der bliver taget fat på i redegørelsen, også tager fat på ikke mindst de dimensioner af samarbejdet, som nødvendigvis skal uddybes, også udbygges, i de kommende år, hvis ikke det nordiske samarbejde bare skal blive et hensygnende samarbejde, som kan synge på sidste vers på et tidspunkt, for det skal det absolut ikke efter Kristeligt Folkepartis opfattelse.

Frank Dahlgard (UP):

Hurra for det nordiske samarbejde og tak til ministeren for redegørelsen, som er en udmærket gennemgang af alle de ting, i hvert fald mange af dem, der er i gang på det nordiske område.

Det er jo mere en beskrivende redegørelse, og den bærer præg af, at det er en embedsmand, der har skrevet den, og så er der ikke sket så meget andet derudover; ministeren har måske haft travlt med at være i Bruxelles, jeg ved det ikke. Men det er i hvert fald en meget god gennemgang af alt det, der foregår på det nordiske område. Og det nordiske samarbejde er jo en succes. I de nordiske lande, herunder Danmark, er vi trygge ved det nordiske samarbejde, det tager jo udgangspunkt i folk, i modsætning til EU, der tager udgangspunkt i varer og tjenester.

Vi har den kulturelle samhørighed, og derfor fungerer det nordiske samarbejde og vil også

kunne fungere helt uden Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd, helt uden et politisk nordisk samarbejde. Jeg mener, at vi skal holde fast ved det, men det kan sagtens fungere uden. Vi har jo set, også i det forløbne år, hvordan der hele tiden sker ting, helt uden at politikerne er inde i det, og det er jo fint: massevis af fusioner i erhvervslivet, inden for det skandinaviske, inden for det nordiske hjemmemarked – som man betragter det som – vi ser børssamarbejdet, som er nævnt i redegørelsen, mellem børserne i København, Stockholm, Oslo er kommet til, Reykjavík har også meldt sig, og de baltiske lande vil også gerne med i det samarbejde.

Det er ikke store lande, det er de nordiske jo ikke, men når man går sammen, bliver man større, og det teknologiske er helt i front, sådan at man kan lære noget, også ude i den store verden, på det område. Norden er ikke bagud, Norden er foran, og det ville være velgørende, hvis der blev sat penge af på budgettet, sådan at man kunne gøre lidt reklame for det, og sådan at man ikke hele tiden fik det indtryk i den offentlige debat, at det nordiske samarbejde er en fiasko, at det ikke fungerer, og at der ikke sker noget.

Sandheden er jo, at vi tager det som en selvfølge med pasunion, med fælles arbejdsmarked, med social union, med sprogkonvention og med alle de andre ting, uddannelsesområdet også. Det fungerer med de massevis af institutioner og ordninger, der bare fungerer. Mange af dem bygger på stordriftsfordele. Hver for sig er de nordiske lande små, går vi sammen, har vi en størrelse, og så kan vi løse nogle ting meget bedre. Og det gør vi så.

Man kunne også nævne – hvad der ikke er nævnt her af en eller anden grund – at der jo også efterhånden er et militær- og forsvarsarbejde i de nordiske med fælles manøvrer og med fælles indkøb af helikoptere. Er man stor, kan man få rabatter, og så går man sammen om dét. Så det blomstrer i Norden med samarbejde.

Men på det politiske plan med Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd er der problemer. Og derfor er det godt, at man er kommet med den vismandspanelrapport, som ministeren har været med til at tage initiativ til; det har været helt rigtigt. De er kommet med nogle tanker, som jeg mener i grundtrækkene er rigtige.

Der må laves om på strukturen i det nordiske samarbejde. Disse tre søjler med Nordenudvalget, Nærområdeudvalget og Europaudvalget er noget – ja, det står der ikke, men så siger jeg det

her: Det er min opfattelse, at EU-inficerede eller -inspirerede tanker med søjler og alt det dér ikke duede. Det nordiske samarbejde i den tid, jeg har været med, og det er efter 1995, har ikke været godt, det kunne gøres meget bedre. Og derfor er grundtanken i det, der lægges op til, rigtig, nemlig, at man – og det er jo i virkeligheden det, der sker – går tilbage til systemet, som det var før: emneopdelt i forskellige udvalg, uddannelse, det sociale, energi, miljø, retsområdet osv. Nu kalder man det cirkler, og det kan man da godt.

Jeg tror, at det vil gøre det nordiske samarbejde meget mere vedkommende, hvis eksempelvis strukturen kan udvikles sådan, at f.eks. ordførerne på uddannelsesområdet fra de nordiske lande og de selvstyrende områder, Åland, Grønland og Færøerne, mødes og diskuterer uddannelse. Dér har man altså nogle ordførere, nogle politikere, som ved noget på området, som er engagerede, som skal hjem og arbejde i det hjemlige parlament, og det nationale parlamentariske arbejde er jo altid første prioritet. Sådan er det. Så bliver det vedkommende, så kan man inspirere hinanden, og så kan disse, skal vi sige, førsterangspolitikere på de her områder på fagene i højere grad sætte noget nordisk i gang. Så det er en rigtig tanke på det område, og den støtter jeg. Selve udformningen af det er lidt løs, men jeg mener, at den overordnede tanke er rigtig.

Så omkring budgetreformen: Jeg er lidt betænkelig, hvis der i den budgetreform ligger, at der er en række institutioner og projekter, der skal køres ud og ikke længere være i fællesnordisk regi, men køre sådan bilateralt, og at man direkte skal betale ind til det fra de forskellige lande uden om det nordiske samarbejde.

Og så til sidst: Det er selvfølgelig en god tanke, hvis de nordiske lande kan tale med én stemme ude i verden og herunder i EU, og det ville da være godt i det omfang, det kan lade sig gøre. Der er jo eksempler på, at de nordiske lande i virkeligheden har nogenlunde den samme opfattelse på et område, men alligevel kan man ikke – det er især Sverige og Danmark og Norge – blive enige om at tale med én røst. Men det er jo ikke noget, vi kan klandre andre for end os selv. Og den dér indbyrdes rivalisering ville det velgørende hvis man kunne komme ud over, så kunne vi have lige så meget vægt som f.eks. Benelux, som befolkningsmæssigt er på samme størrelse som de nordiske lande.

Ministeren for nordisk samarbejde (Marianne Jelved):

Tak. Allerførst vil jeg gerne kvittere med et selv tak for samarbejdet og for de pæne ord, der er sagt generelt om redegørelsen, og vil også med glæde tage imod den anerkendelse, der er givet udtryk for fra en række ordførere, af det materiale, der er kommet med en beskrivelse af opfølgningen på rekommandationerne. Der er, som det er blevet nævnt, en række nye forslag, som vi skal drøfte på den kommende session og i årene fremover. Jeg skal ikke knytte så mange bemærkninger til det, for vi får debatten, men alligevel kommentere nogle af ordførernes indlæg.

Først vil jeg sige omkring budgetanalysen, at det selvfølgelig er en teknisk analyse, og hovedsigtet – vil jeg gerne understrege – er jo at skabe en større fleksibilitet og et større politisk råderum for både parlamentarikerne, Nordisk Råd og for Ministerrådet.

Jeg vil lige knytte an til noget af det sidste, der blev nævnt fra hr. Frank Dahlgaards side. Han udtrykte betænkeligheder over, hvis nogle institutioner skulle overgå til national finansiering.

Jeg forstår fuldt ud en lang række af de betænkeligheder, man kan give udtryk for, men jeg vil bare helt sagtmodigt, havde jeg nær sagt, gøre opmærksom på, at det nu kan være ganske fornuftigt, at vi en gang imellem og med visse mellemrum går de budgetposter igennem, som vi er vant til at se er der, for at se, om det er den rigtige prioritering, om det er den rigtige finansiering, som tingene udvikler sig, at det er nordisk finansiering helt og fuldt, eller om vi også kunne opnå et medansvar af en større karakter på det faglige, hvis der er en delvis national medfinansiering på en institution, der f.eks. beskæftiger sig med forskning og uddannelse.

Jeg siger det kun for at slå fast, at der er sådan set ingenting, der er givet på forhånd, når vi diskuterer det her. Det er en appel om, at vi kan få en åben diskussion om, hvorvidt det, vi gør og har gjort, også skal se sådan ud meget lang tid frem.

Det er en generel afvejning af budgettet, at vi får et større politisk råderum hvert år og dermed en større fleksibilitet og mulighed for at prioritere aktuelle politiske områder, der er ønske om, både på ministersiden og på parlamentarikersiden. Det er jo det, der er hensigten, og jeg håber, vi kan finde nogle gode konstruktive svar, som ikke underminerer det, der er vigtigt

at bevare som en del af det nordiske ansvarsområde. Det er ikke et krav fra min side eller Ministerrådets side, at budgetterne skal gennemføres fuldstændig nøjagtig, som de ser ud nu. Det er en debat og en afvejning, vi skal igennem.

Vismandsrapporten har mange har beskæftiget sig med, og med god grund. Det er et initiativ, der blev taget under det islandske formandskab, og jeg kan sige, at samarbejdsministrene har med lige så stor interesse, som der er givet udtryk for fra ordførernes side her i dag, læst og taget hul på en drøftelse af den pågældende rapport.

Jeg skal ikke gå ind i de mere politiske håndkantslag, der er givet, bl.a. fra hr. Frank Dahlgaard, om noget af det nordiske samarbejde, men understrege, at jeg tror, det er fantastisk vigtigt – hr. Jann Sjursen understregede det også – at vi holder fast i, at uanset hvilke strukturer vi vælger, og hvilke prioriteringer vi vælger, skal vi være opmærksomme på, at der er noget grundlæggende, en slags basis for det nordiske samarbejde, som ikke bare er der af sig selv, men som styrkes og udvikles, når vi prioriterer en rimelig pæn del af vores kræfter til det, man kan kalde det indre nordiske kulturelle samarbejde, for ligesom at tage en overskrift. Jeg tror, det var den samme overskrift, hr. Jann Sjursen brugte.

Jeg er glad for, at der hos alle ordførerne – bortset fra en enkelt, det var fru Aase D. Madsen – har været åbenhed over for, at det nordiske samarbejde i øvrigt prioriterer det internationale samarbejde. Der er en kraftig globalisering i gang, hvor det er væsentligt, at vi også i det nordiske samarbejde kan bidrage til at udnytte de muligheder, der kommer af globaliseringen, men også og måske ikke mindst afværge nogle af de problemer, der kan følge med.

Jeg synes, at hr. Kaj Ikasts eksempel, beskrivelsen af mødet mellem de nordiske parlamentarikere og Dumaen i Moskva, var et ganske godt eksempel på, hvad det nordiske samarbejde også er. Selv om det ikke er meget, meget stort rent budgetmæssigt, når vi sammenligner det med nationale og bilaterale projekter og andre internationale organisationers muligheder for at gå ind i et internationalt samarbejde, også i Ruslands område, er noget af det, vi kan i det nordiske samarbejde, og som det er svært at finde andre steder, netop at skabe åbenhed og tillid mellem parlamentarikere. Her har vi nogle muligheder, som vi skal være meget opmærksomme på.

Et budskab, som har været centralt og også er nævnt af flere ordførere, er: Hvor forankrer vi det nordiske samarbejde? Jeg anerkender, at der er en tradition for at se ministrene som den ene del og parlamentarikerne som den anden del. Men ministrene er normalt også parlamentarikere, og jeg er meget enig i de betragtninger, der er givet udtryk for, nemlig at det er vigtigt, at vi fastholder forankringen, både på det parlamentariske og det folkelige område.

Til allersidst: Nærområdestrategien er også til debat, og jeg fornemmer, at der er opbakning også til den og en åbenhed over for, at vi prøver at prioritere nærområdestrategien i de kommende år med en lidt anden vægt, nemlig i retning af at betragte de baltiske lande – der jo har været en meget central målgruppe for vores nærområdestrategi – som ligeværdige partnere. Vi ser for os, at de baltiske lande bliver medlemmer af det europæiske samarbejde, og at vi sammen med de baltiske lande lægger stor vægt på at få et godt og tillidsvækkende samarbejde med Rusland, især i de områder, som ligger op til Østersøen.

Jeg tror, det bliver en spændende og en god session, og jeg vil gerne sige, at bortset fra fru Aase D. Madsens indlæg, som jeg synes var lidt afstandtagende til nogle af de ting, vi beskæftiger os med i det nordiske samarbejde – for nu at sige det lidt diskret og ikke yppe kiv – er jeg glad for indlæggene. Jeg kunne ikke lade være med at tænke på, da jeg hørte fru Aase D. Madsens indlæg, især indledningen om den kriminelle lavalder, at da min klasse gik op til realeksamen, øvede vi os på at svare på alle spørgsmål i geografi på en sådan måde, at vi kom til at tale om Ruhrdistriktet, for det havde vi gjort os til eksperter i. Ligeegyldigt hvilke spørgsmål, der blev stillet, ville vi kunne dreje dem derhen, at vi kom til at tale om Ruhrdistriktet. Det var bare en association, jeg fik.

Så spurgte fru Aase D. Madsen, hvad fremmedfjendtlighed er for noget. Jeg vil gerne sige meget enkelt, at det er fjendtlighed over for fremmede, fordi de er fremmede, og det er altså et prioriteret emneområde, som de nordiske parlamentarikere og ministre beskæftiger sig med, fordi vi ikke bryder os om det begreb. Det var sådan set de mere kritiske ordførerbemærkninger, som jeg ikke kunne bare mig for lige at kommentere ganske stiltfærdigt.

Jeg vil i øvrigt kvittere for et godt samarbejde og glæder mig til, at vi ministre og parlamenta-

rikere mødes til en god session i Island. Jeg er sikker på, at vi har masser at tale om.

Svend Erik Hovmand (V):

Jeg er glad for at få lejlighed til at understrege en ting, som i virkeligheden er en selvfølgelighed, men som jeg også burde have nævnt i mit indlæg, nemlig spørgsmålet om basis for det nordiske samarbejde på uddannelses-, arbejdsmarkeds- og skatteområdet.

Jeg synes, det er rigtigt, når Kristeligt Folkepartis ordfører, hr. Jann Sjusen, siger, at man en gang imellem næsten kan undre sig over, at vi har haft et samarbejde i de nordiske lande gennem så mange år, uden at vi har løst problemerne på disse områder i tilstrækkelig stort omfang. Øresundsredegørelsen viste jo, at der ville være omkring 50 problemfelter mellem Danmark og Sverige, når man åbnede broen, og af dem kunne man løse de 25; men de 25 andre kunne man ikke gøre noget ved.

Jeg synes, det kunne være en overvejelse værd for samarbejdsministeren: Prøv engang at få fat i en tættekam og gå de basisområder igennem og se, hvad det egentlig er, der udestår. Hvordan kan det være, at der er de hindringer for etablering af virksomheder? Hvordan kan det være, at en uddannelse ikke godkendes på den anden side af grænsen? Hvordan kan det være..? og sådan kunne man nævne 27 andre spørgsmål. Er der dog ikke nogle af de ting, man med fordel kunne kigge på og få løst? Det er rigtigt, at det er vores basis, men det er helt klart også et vigtigt fundament for det, som jeg også synes bliver kolossalt vigtigt i de kommende år, nemlig samarbejdet med nærområderne.

Det, vi har oplevet i Østersøregionen, er fantastisk spændende og utrolig nærværende og konkret. The Baltic Electricity Ring er en forudsætning for udfasning af Ignalinaværket, ellers har de ikke nogen erstatningsstrøm, og tilsvarende kan man sige, at et samarbejde om naturgassen også kunne bidrage til det. Alt sammen kunne det bidrage til, at vi brugte Østersøen som et verdenspilprojekt for joint implementation fra Kyotoaftalen. I stedet for at sætte filter nummer 23 på en skorsten i Danmark kunne vi f.eks. sætte det første filter på en skorsten i Kaliningrad og dermed opnå langt større resultater for det samlede miljø, og jeg synes, disse meget konkrete samarbejdsprojekter er kolossalt vigtige for den fremtidige udvikling.

(Kort bemærkning).

Aase D. Madsen (DF):

Jeg vil tillade mig at træde lidt i minefeltet, mit Ruhrdistrikt, som ministeren kaldte det. Det er ordet fremmedfjendtlighed, som ministeren havde en ganske anden indfaldsvinkel til, end jeg har, og jeg har sådan set skrevet det ned for at være sikker på, at jeg fik sagt det rigtigt.

Det, som ordet fremmedfjendtlighed eller fremmedhad reelt er, er de korrektes bekvemme betegnelse for den protest, som den almindelige, hæderlige borger giver udtryk for over for indvandrernes vold, voldtægt, kvindeundertrykkelse og systematiske økonomiske udnyttelse af det danske samfund. Men det, som Dansk Folkeparti lægger i det uartige ord fremmedhad, er den ganske almindelige danskers protest.

Ministeren for nordisk samarbejde (Marianne Jelved):

Til hr. Svend Erik Hovmand: Jeg vil meget gerne tage grænsebarriereproblestillingen op. Det gør vi faktisk løbende i ministerkredsen, og jeg tror, at Øresundsbroen kan bidrage til, at der måske kommer lidt fart i det, fordi der vil være et folkeligt pres. Men det er et eksempel på, hvor svært det er at samarbejde om det, man kunne kalde en form for harmonisering eller integration af vore systemer i de nordiske lande. Det er svært i EU, men det er endnu sværere i Norden, og det har jo noget at gøre med selve strukturen og måden, vi har indrettet de to samarbejdsfora på. Men jeg tror som sagt, at der på grund af Øresundsbroen vil komme et helt naturligt folkeligt pres, som kan virke befordrende for, at vi kan finde nogle løsninger.

Til fru Aase D. Madsen: Jeg må korrigere den beskrivelse, som bliver givet her, nemlig at begrebet fremmedfjendtlighed er de politisk korrektes svar på en lang række meget, meget, meget afskyvækkende og modbydelige hændelser, som blev nævnt konkret her fra talerstolen. Det er direkte forkert. Der er mange af os, der ligesom fru Aase D. Madsen tager stærkt afstand fra den slags hændelser, uanset hvem der begår dem, men det har intet med fremmedfjendtlighed at gøre. Det har noget at gøre med holdninger og værdier, som vi står fast på, og som vi vil forsvare.

(Kort bemærkning).

Aase D. Madsen (DF):

Jeg vil gerne spørge ministeren, om vi så ikke kan koge fremmedfjendtlighed eller fremmedhad ned til ét eneste ord, nemlig nazisme.

Hvis det er det, ministeren lægger i fremmedhad – og det lyder, som om det er det, ministeren mener – så er det altså ikke fremmedhad, når den danske borger protesterer mod det system, vi har i øjeblikket, hvor den danske borger føler sig klemt, føler, at han ikke kan komme til orde, og at man ikke kan få standset f.eks. grunden til, at der opstår et fremmedhad, nemlig den helt ubændige indvandring, der foregår til Danmark.

Samfundet kan ikke absorbere denne indvandring, og borgeren føler, at der ikke bliver sat en stopper for det, og så kommer det, ministeren kalder fremmedhad. Men det har intet med fremmedhad at gøre, man må skille begreberne ad. Man kan sige, at nazisme er fremmedhad, men den reaktion, der kommer fra borgerne i de nordiske lande, er ikke fremmedhad, det er desperation.

Ministeren for nordisk samarbejde (Marianne Jelved):

Jeg er ikke enig med fru Aase D. Madsen i, at man kan koge ned – jeg tror, det var den formulering, fru Aase D. Madsen brugte – eller i hvert fald indskrænke begrebet fremmedfjendtlighed til at være lig med nazisme.

Fremmedfjendtlighed er mere end det, og det, jeg siger nu, er ikke møntet på de borgere, som føler sig usikre, bekymrede, nervøse og i klemme og synes, at det, der sker omkring dem, er forkert, og siger det – det er ikke fremmedhad eller fremmedfjendtlighed. Det er en god retting i et demokrati, at enhver kan ytre sig om sine bekymringer og om det, man føler er forkert i samfundet. Det kan vi ikke undvære.

Men fremmedfjendtlighed er, når man ud fra enkeltstager, enkelte afskyelige handlinger, siger, at alle, der ser anderledes ud og har et navn, der ikke er danskklingende, må ud af dette land, for de er alle sammen ligesom dem i den hændelse, vi lige har set beskrevet i fjernsynet. Det er dybt bekymrende, og det er noget helt andet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den næste sag på dagsordenen var:

**9) Første behandling af lovforslag nr. L 48:
Forslag til lov om kommunalt samarbejde om
opkrævning og inddrivelse.**

Af indenrigsministeren (Karen Jespersen).
(Fremsat 11/10 2000).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Lars Kramer Mikkelsen (S):

Dette lovforslag har til hensigt at skabe lov-
hjemmel til kommunalt samarbejde på inkasso-
området, således at en kommunalbestyrelse ef-
ter aftale kan bemyndige en anden kommunal-
bestyrelse til helt eller delvis at stå for opkræv-
ning og inddrivelse af de krav, som kommunal-
bestyrelsen, herunder pantefogeden, kan op-
kræve eller inddrive.

L 48 skal ses som et led i kommunernes ønske
om et øget kommunalt samarbejde. Kommunernes
Landsforening har således anmodet regerin-
gen om at understøtte kommunernes ønske om
at etablere en højere grad af samarbejde om op-
krævning og inddrivelse af fordringer.

Forslaget giver den kommunalbestyrelse, der
bemyndiges til at forestå opkrævning og inddri-
velse, adgang til at anvende lovgivningens
tvangsinddrivelsesmidler i form af eksempelvis
lønindeholdelse, indtrædelsesret, modregning
og indgivelse af konkursbegæring samt at for-
lange, at skyldneren fremkommer med oplys-
ninger under personligt fremmøde m.v. Endvi-
dere får pantefogeden i den kommune, der er
bemyndiget til at forestå inddrivelse, adgang til
at foretage udlæg efter lovgivningens alminde-
lige regler herom. Også adgangen til at opkræve
renter, gebyrer og afgifter samt adgangen til at
eftergive fordringer og meddele henstand eller
foretage indstilling til en anden myndighed
vedrørende eftergivelse eller henstand kan efter
forslaget delegeres fra én kommunalbestyrelse
til en anden.

Aftale om samarbejde kan i henhold til forsla-
get omfatte såvel valgkommunernes egne for-
dringer som en række statslige og private for-
dringer, som efter lovgivningen inddrives af
kommunerne.

Socialdemokratiet betragter et øget kommu-
nalt samarbejde som et særdeles positivt tiltag
og tilslutter sig forslaget, ikke mindst på opfor-

dring af KL og på baggrund af KL's kommenta-
rer til lovforslaget.

Else Winther Andersen (V):

Overordnet går Venstre ind for samarbejde mel-
lem kommunerne. Det sker da også på flere og
flere områder, og vi kan se, at dette lovforslag
er en videreudvikling på et område, hvor der
ikke er lovhjemmel.

De områder, hvor vi ser udviklingen med
samarbejde, er jo dér, hvor myndighedsopgaver
delegeres ud, eller der ligger myndighedsopga-
ver i selve lovforslaget. Det har vi set på både
skatteområdet og andre områder, og jeg synes,
det er en god ting, at man nu også lovgiver, så
der bliver lovhjemmel til at gennemføre op-
krævning og inddrivelse, som det fremgår af
dette lovforslag.

Venstre synes som sagt, det er et godt forslag,
og jeg vil godt gå ind fra en lidt anden vinkel.
Jeg har før været kritisk over, at lovforslag fra
indenrigsministeren ikke har været så nemme at
forstå, men jeg synes virkelig, vi her har et vel-
skrevet lovforslag. Det vil jeg godt sige til både
ministeren og andre. Det fremgår også meget
tydeligt af lovforslaget, hvordan man har place-
ret ansvaret for myndighedsudøvelsen, og at
det er kommunernes samarbejde om arbejdets
udførelse, det drejer sig om.

Der er en enkelt ting i lovforslaget, som jeg
godt vil give et par ord med på vejen, nemlig at
ministeren får en dispensationsmulighed, hvis
kommunerne ikke ligger tæt på hinanden. Jeg
synes, det er fint, at man siger generelt, at kom-
munerne skal ligge tæt på hinanden af hensyn
til borgerne, så de ikke skal for langt væk, hvis
de skal hen og tale med pantefogeden eller er
tilsagt til et møde. Det er fint nok, men jeg synes
også, det kan være fint, at ministeren får mulig-
hed for at give dispensation, især fordi jeg har
tiltro til, at den bliver brugt med omtanke, så
borgeren selvfølgelig fortsat vil være i centrum i
det spil.

Der er det ordvalg i bemærkningerne, at fjor-
de og deslige kan gøre, at man ikke kan samar-
bejde over grænserne. Nu kunne det jo godt
tænkes, at der var områder, hvor det alligevel
ville være meget naturligt, men selvfølgelig skal
det ikke være sådan, at man pludselig skal 50
km den ene eller den anden vej for at nå frem til
det sted, hvor man er tilsagt til at møde op. Jeg
er fuldstændig tryk ved, at ministeren vil give
dispensation med omtanke på området.